

De Contescoltes a Costa Rica

Els bibliotecaris som un col·lectiu en constant adaptació, atents a les novetats de la professió, i que solem aprofitar qualsevol curs o reunió per a comentar aspectes del nostre treball, amb la intenció de millorar la satisfacció dels nostres usuaris.

El treball cooperatiu entre biblioteques, administracions i institucions millora en general l'optimització dels recursos bibliotecaris.

Els professionals de l'àmbit cultural (animadors i gestors culturals, bibliotecaris, etc.) treballem conjuntament amb altres companys de diferents punts geogràfics, buscant una col·laboració intermunicipal.

El projecte **Contescoltes** és l'exemple d'aquest tipus de projecte, de cooperació i col·laboració entre diverses administracions locals, institucions, organitzacions i, sobretot, entre diferents bibliotecaris municipals. La mostra de contes crea una sinergia entre diferents col·lectius, els organitzadors i patrocinadors, i els que conten i els que escolten. Aquests dos últims són el centre neuràlgic del projecte, per això el nom: **Contescoltes**.

Les biblioteques públiques parteixen d'una realitat general que consisteix a combinar principalment dos paràmetres: els recursos humans i econòmics, d'una banda, i el temps, d'una altra. Optimitzar aquestes dos premisses sols és possible si portem a terme una estreta cooperació entre diferents professionals a fi de crear una xarxa que possibiliti la canalització de molts esforços.

Els bibliotecaris municipals que han participat en l'organització de la mostra han sigut els bibliotecaris dels ajuntaments de: Ador, Barx, Montserrat, Rafelcofer, Requena, Simat de la Valldigna, Tavernes de la Valldigna i Xeraco.

Per a impulsar aquest projecte, a més dels ajuntaments abans mencionats, s'ha buscat també la col·laboració de diferents organismes, com ara la Conselleria de Cultura, la Federació Valenciana de Municipis i Províncies, les Mancomunitats de la Safor i de la Valldigna, la Diputació de València, la Fundació per al Foment de la Lectura de l'editorial Bromera, la Fundació Jaume II el Just, el Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de la Comunitat Valenciana (COBDCV)

Encara que aquesta activitat va destinada a bibliotecaris, realment els que se'n beneficien són dos grups molt concrets: els que contenen i els que escolten.

La data escollida és al voltant del 24 d'octubre, que és el Dia de la Biblioteca, i els organitzadors la varem fixar l'últim divendres del mes d'octubre.

Sobre l'elecció del lloc, decidírem, per diversos motius, que la mostra es faria al monestir de Santa Maria de Valldigna, pel seu valor simbòlic com a edifici emblemàtic i també pel valor cultural.

Pel que fa a la promoció i la difusió, era essencial buscar un logotip identificatiu. L'artista Josep Enric Grau va crear una escultura que ens ha servit com a element representatiu. La difusió del Contescoltes té lloc per diferents vies: webs, premsa, correu postal i correu electrònic.

La concepció de la mostra va ser plantejada de tal manera que en una jornada es combinara el treball amb la diversió.

Un aspecte que cal destacar és la relació personal i professional que s'aconsegueix. Per tant, era fonamental incloure en la programació un temps perquè els professionals assistents pogueren intercanviar punts de vista i, alhora, els narradors tingueren la possibilitat de contactar amb bibliotecaris i tècnics de cultura per a formalitzar diferents sessions de foment lector en les nostres biblioteques.

Quant a la programació i organització de la mostra, es tenen presents sobretot quatre aspectes:

- 1) Contactar amb els professionals: narradors i tècnics
- 2) Difondre la mostra.
- 3) Posar en marxa la mostra.
- 4) Avaluar els resultats del projecte, sempre utilitzant les enquestes dels professionals assistents.

En posteriors edicions, la selecció de narradors professionals es fa després d'estudiar les propostes presentades, ja que l'organització obri un termini al llarg del mes de maig. Una vegada finalitzat el termini, s'analitza la documentació presentada, es valoren les propostes i, a partir d'ací, seleccionem els professionals que participaran en cada edició.

L'anàlisi dels resultats de les enquestes ens permetrà reforçar els punts forts i millorar en posteriors edicions. Per tant, al llarg d'aquestes sis edicions han canviat alguns dels plantejaments inicials.

Contescoltes va obrint una gran quantitat de possibilitats i d'activitats al voltant del foment lector.

També s'ha incrementat considerablement el nombre d'assistents dels 150 assistents de la primera edició s'ha passat a 400 l'any passat.

En resum, la mostra professional de contes, Contescoltes, és un aparador on tots donen i tots reben. Els que conten disposen d'un espai on mostrar el seu treball i els que escolten (bibliotecaris, animadors socioculturals, gestors culturals, docents i tots aquells mediadors que tenim vinculació professional amb el món de la literatura, l'animació lectora i el foment de la lectura) podem veure noves propostes culturals.

Contescoltes va nàixer l'any 2008, coincidint amb els 25 anys de la signatura del conveni entre diferents ajuntaments i la Conselleria de Cultura. Concretament, Simat de la Vall digna va ser un dels ajuntaments que va firmar aquest conveni de col·laboració en el tema de biblioteques públiques municipals en 1983.

A la inauguració de la primera edició hi va assistir la directora general del Llibre i Biblioteques de la Conselleria de Cultura, Sra. Silvia Caballer. Enguany, la VII edició tindrà lloc el 31 d'octubre.

Contescoltes va adquirint rellevància en l'àmbit sociocultural valencià. L'any 2011 vàrem començar a recollir el fruit d'aquest treball: l'Associació de Bibliotecaris Valencians ens va atorgar la distinció de bibliotecaris de l'any als organitzadors de la mostra.

L'any passat Pep Bruno, narrador i escriptor molt involucrat en el món de la narrativa ens va demanar un article per a la revista AEDA, revista de l'associació dels professionals de la narració oral en Espanya.

D'altra banda i com no podia ser d'altra manera dins d'un curs d'animació lectora que va organitzar el COBDCV, i al que va acudir la professora Lorena Chavés de la Universitat de Biblioteconomia de Costa Rica, que precisament

va vindre amb la finalitat de conèixer diverses experiències d'animació lectora de la Comunitat, li varem explicar en què consistia la mostra Contescoltes.

En el 2011 el COBDCV va crear la figura del **Gestor d'Informació en Acció**, (GIA) com un projecte de col·laboració amb diversos organismes internacionals.

La figura del GIA, té com a objectiu ajudar a desenvolupar una tasca concreta a un altre país, i també ens permet als professionals col·legiats participar en aquestes col·laboracions, podent d'adquirir noves experiències laborals i humanes.

La primera col·laboració del COBDCV va ser amb Argèlia, a la que seguirien la de Guatemala, Argentina, Ecuador, Camerun i Costa Rica; pròximament tindrà lloc la que es realitzarà a Guinea Equatorial.

El projecte de col·laboració amb Costa Rica, consistia principalment en intercanviar projectes d'animació lectora mostrant com treballem i alhora participant en projectes d'animació lectora en diferents biblioteques, del país.

Concretament, les activitats que es van dur a terme van ser: la participació en la celebració del Dia Internacional del Llibre, la incorporació a les activitats de treball comunal universitari (TCU) en comunitats rurals, les visites guiades a biblioteques municipals i la participació en diversos cursos de la carrera de biblioteconomia en l'Escola de Bibliotecologia i Ciències de la Informació de la Universitat de Costa Rica (EBCI).

La primera activitat en què vaig participar va ser la celebració internacional del Dia del Llibre. Vaig assistir a l'entrega de premis del concurs de conte curt *Leer lo nuestro, leer lo que producimos*.

Fent una ullada ràpida a les biblioteques visitades, caldria destacar la **biblioteca d'Hatillo**, que fomenta diferents tipus d'actuacions i projectes molt innovadors relacionats amb el treball d'inserció social dels joves i l'aprofitament de recursos humans en una zona bastant deprimida, per un costat hi ha un compromís per part dels joves que participen en el projecte d'acabar una formació, i per altra professors jubilats ajuden donant classe per a afavorir la inserció social.

En la **biblioteca municipal Carmen Lyra**, la prioritat són les classes de formació i reciclatge, així com activitats setmanals amb els xiquets dels col·legis del voltant.

L'activitat estava destinada a xiquets de 4 a 5 anys. Primer es va realitzar la lectura escenificada d'un conte, a continuació es van fer manualitats i després un poc de jocs a la zona de ludoteca.

La implicació amb la població de la zona es molt forta i es potencien les manualitats sobre tot realitzen: "fofuchas", objectes amb paper, quadres, bolets...

També les classes d'informàtica tenen un paper molt rellevant.

A la **biblioteca Maria Luisa Porras**, l'activitat que més em cridà l'atenció va ser la que du a terme amb els usuaris de la tercera edat.

El taller consistia en treballar en llibres de història local, els assistents al taller preparaven un text sobre fotografies antigues, el text estava basat en vivències d'ells de menuts.

Posteriorment començarem un col·loqui sobre treballs desapareguts i les semblances i diferències entre els dos països

A la **biblioteca Emma Gamboa**, la principal estratègia de treball va dirigida als estudiants, en aquesta ocasió el taller era per alumnes de primària.

En primer lloc els van projectar dos curts, els xiquets junt a la bibliotecària van treballar els curts, procurant buscar i analitzant les qualitats positives i negatives dels personatges, els ensenyen sobre tot a observar. L'activitat finalitza amb una sèrie de jocs. També els ensenyen tècniques de dibuix.

A la biblioteca treballen 6 persones (2 bibliotecàries, 1 professora de magisteri per a la ludoteca, 3 auxiliars: un conserge, una persona de seguretat i una de neteja)

Un altre tipus de treball és el que du a terme a la **biblioteca de San Carlos**, aquesta biblioteca pertany al SINABI (Sistema Nacional de Biblioteques) on les activitats van enfocades a diversos sectors de la població.

Aquesta vegada el taller preparat era per a xiquets d'infantil i consistia en una lectura dramatització d'un conte, i després agafaven llibres de la secció infantil. A l'activitat participaren totes els treballadores de la biblioteca, fins la senyora de la neteja.

La biblioteca de San Carlos, participa en un programa setmanal de radio, tots els dimecres de vesprada, on es realitzen entrevistes a persones relacionades en el món de la lectura.

També es treballa amb grups de persones majors, fomentant l'autoestima i preparant tallers que en alguns casos han afavorir la creació de mini empreses sobre tot de roba interior, o decoració d'espais per a festes a base de globus.

L'equip de treball està format per 8 persones, 6 auxiliars la directora i la senyora de la neteja.

Tres de les auxiliars estan becaades i una manera de contribuir el pagament de les beques, es que han de treballar unes hores al dia, en aquest cas a la biblioteca.

La biblioteca conta amb un microbús i una xarxa de col·laboradors, que es permet arribar a zones de població dispersa.

En la biblioteca municipal **Isidro Muñoz Zapote** hem de destacar els diversos tallers de manualitats programats amb regularitat i, sobretot l'interès que desperta la web de temàtica local, que estan portant endavant.

Mensualment trien una temàtica i les activitats del mes venen determinades per aquest tema central.

A les activitats anteriors hem de sumar-hi les reunions amb els responsables del sistema de biblioteques municipals i les diferents entrevistes amb alumnes i professors de la universitat. Caldria destacar la reunió amb Damaris Espinosa, professora en l'escola de biblioteconomia en l'especialitat de biblioteques escolars, que em va explicar com estan estructurades les biblioteques escolars, a Costa Rica. I diverses reunions amb alumnes que estaven fent el treball de final de graduació sobre animació lectora adreçat al públic jove.

També em va entrevistar la periodista de ràdio de la UCR, Lillian Mora Vindas, en el programa de radio GAM, en el qual es tracten assumptes d'interès

universitari; concretament el programa en què vaig participar tenia com a tema la promoció de la lectura.

D'altra banda, la meua participació en la Universitat de Biblioteconomia de Costa Rica va consistir a impartir classes de foment lector i animació a la lectura.

A més d'explicar com es treballa en la biblioteca de Simat, els vaig exposar el projecte de la mostra professional de contacontes Contescoltes i vaig fer diversos tallers al voltant del llibre de Franziska Biermann *Al señor zorro le gustan los libros*. En el primer taller vàrem elaborar un prellibre i en el segon taller vàrem confeccionar un llibre comestible; tot un èxit combinar lectura, distracció i degustació.

Participar en el que tècnicament es coneix allí com a TCU, és a dir, treballs comunals a la universitat, va ser molt interessant. Aquests treballs consisteixen en pràctiques interdisciplinàries entre professors i estudiants, que tenen per objectiu millorar l'autonomia de la societat costa-riquenya. El TCU l'han de fer tots els estudiants abans de graduar-se, quan estan a punt d'acabar els estudis. Concretament, el TCU en què vaig participar tenia lloc els dissabtes, des de les 7 del matí fins a les 18 hores, per a facilitar als estudiants que treballaven més flexibilitat i disponibilitat de temps. Els estudiants que participen en el TCU són traslladats amb vehicles de la universitat i reben dietes per a les seues despeses.

La capacitació en els estudis es fonamental per poder portar a terme el TCU, per exemple alumnes de llengües modernes si no tenien la capacitació en biblioteconomia no podien fer el TCU en biblioteques, per tant els estudiants reben classes complementaries per a la capacitació, una vegada aconseguida poden realitzar a les biblioteques tallers, en aquestes llengües.

En les diverses reunions amb bibliotecaris, intercanviarem impressions sobre la situació de les biblioteques en la Comunitat Valenciana i a Costa Rica.

Es evident l'evolució a models d' espais socioculturals, on es diversifiquen les diferents activitats, buscant la col·laboració de sectors de la societat, per tal d' aconseguir l'integració de sectors deprimits i buscant el benestar general de la comunitat, les biblioteques son espais socioculturals, molt dinàmics.

Els recursos espacials i materials són molt similars als nostres, però amb una plantilla de professionals molt superior, cada bibliotecari i auxiliars té una funció específica, segons la secció concreta de la biblioteca on treballa: ordinador, ludoteca, secció infantil, secció general...

Totes les biblioteques disposen de cuina totalment equipada, sols per als treballadors i l'horari generalment de les biblioteques es de 10 a 18 hores.

Referent a les diferents titulacions universitàries, s'estableix una relació molt estreta entre els estudis universitaris i la posterior tasca de treball. La formació sempre va en funció del lloc de treball; per exemple, un bibliotecari que ha de treballar en un hospital, abans d'incorporar-se a la feina ha d'adquirir unes habilitats sanitàries específiques, que completaran la seua formació.

Les diferents titulacions costa-riquenyes no són estàtiques, sinó més obertes i a la vegada, molt pràctiques.

Cada semestre els professors universitaris passen una avaluació a càrrec dels seus estudiants, amb la finalitat de millorar les seues funcions docents.

Els alumnes universitaris son enviats a les biblioteques per tal d'observar les activitats que es porten a terme en diferents biblioteques amb la finalitat de comentar-les posteriorment en classe. Es interessant que les biblioteques estan present en la formació dels futurs bibliotecaris.

Conèixer altres maneres de treballar i explicar les nostres experiències professionals a Costa Rica ha sigut molt enriquidor, hem deixat obert un camí d'intercanvi d'idees i d'experiències, de manera que les dos parts hem quedat més que satisfetes del nostre treball, de cooperació.

Em obert un camí de cooperació d'amistat i de treball, actualment seguim en contacte per tal de seguir sempre treballant i millorant de cara als nostres usuaris.

Luisa Palomares Toledo